

Bài 34

THOÁI HOÁ DO TỰ THỤ PHẤN VÀ DO GIAO PHỐI GẦN

I – MỤC TIÊU

Học xong bài này, học sinh phải :

– Hiểu và trình bày được nguyên nhân thoái hoá của tự thụ phấn bắt buộc ở cây giao phấn và giao phối gần ở động vật, vai trò của 2 trường hợp trên trong chọn giống.

– Trình bày được phương pháp tạo dòng thuần ở cây giao phấn (cây ngô).

II – THIẾT BỊ DẠY HỌC

Tranh phóng to về thoái hoá ở ngô, dị dạng ở bê và gà, biểu đồ về sự biến đổi tỉ lệ thể dị hợp và thể đồng hợp do tự thụ phấn (hình 34.1, 34.2, 34.3 SGK).

III – GỢI Ý TIẾN TRÌNH BÀI HỌC

1. Hiện tượng thoái hoá

a) Hiện tượng thoái hoá do tự thụ phấn ở cây giao phấn

Hoạt động 1. Tìm hiểu biểu hiện thoái hoá do tự thụ phấn ở cây giao phấn

Có thể đặt câu hỏi :

Việc thực hiện tự thụ phấn bắt buộc ở cây giao phấn nhằm mục đích gì ?

Dựa vào thông tin mục I-1 SGK để trả lời câu hỏi.

b) Hiện tượng thoái hoá do giao phối gần ở động vật

Mục này nói về khái niệm giao phối và những biểu hiện thoái hoá của giao phối gần.

Hoạt động 2. Tìm hiểu khái niệm và những biểu hiện thoái hoá của giao phối gần.

Giáo viên hướng dẫn học sinh nghiên cứu SGK để trả lời các câu hỏi ở cuối mục.

2. Nguyên nhân của hiện tượng thoái hoá

Hoạt động 3. Tìm hiểu nguyên nhân của sự thoái hoá do tự thụ phấn ở cây giao phấn và giao phối gần ở động vật.

Giáo viên hướng dẫn học sinh phân tích biểu đồ trong hình 34.3 SGK để thấy được nguyên nhân là do một số gen lặn gây hại chuyển từ trạng thái dị hợp sang trạng thái đồng hợp.

Đáp án hoạt động 3 : Qua các thế hệ, tự thụ phấn ở cây giao phấn và giao phối gần ở động vật tỉ lệ thể đồng hợp tăng, thể dị hợp giảm, gây hiện tượng thoái hoá vì các gen lặn có hại gặp nhau.

3. Vai trò của phương pháp tự thụ phấn bắt buộc và giao phối cận huyết trong chọn giống

Hoạt động 4. Tìm hiểu tác dụng của sự tự thụ phấn bắt buộc ở cây giao phấn và giao phối gần ở động vật trong chọn giống.

Giáo viên hướng dẫn học sinh dùng tư liệu trong mục III của bài 34 sách SH9 để trả lời câu hỏi.

IV – GỢI Ý TRẢ LỜI CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

Câu 1. Tự thụ phấn bắt buộc ở cây giao phấn và giao phối gần ở động vật dẫn đến thoái hoá là do các gen lặn có hại chuyển từ trạng thái dị hợp sang trạng thái đồng hợp gây hại.

Câu 2. Phương pháp tự thụ phấn bắt buộc và giao phối gần có tác dụng củng cố và duy trì một số tính trạng mong muốn, tạo dòng thuần, thuận lợi cho sự đánh giá kiểu gen từng dòng, phát hiện gen xấu để loại bỏ khỏi quần thể.